

USTAV
Islamske verske zajednice Kraljevine Jugoslavije
od 9. jula 1930. godine

I OSNOVNE ODREDBE

§ 1. - Islamska vera spada među priznate vere Kraljevine Jugoslavije, i ravnopravna je svima ostalim zakonima priznatim verama.

Svi muslimani Kraljevine Jugoslavije čine jednu samostalnu Islamsku versku zajednicu, na čelu sa Reis-ul-ulemom kao Vrhovnim verskim starešinom.

§ 2. - Islamska verska zajednica Kraljevine Jugoslavije održava, u smislu propisa Islama, duhovno jedinstvo sa ostalim islamskim verskim zajednicama.

§ 3. - Islamska verska zajednica javno ispoveda i uči svoju islamsku veru, javno vrši svoje islamske verske dužnosti, i samostalno upravlja i uređuje svoje verske, versko-prosvetne i vakufsko-imovinske poslove.

§ 4. - Celokupna organizacija Islamske verske zajednice osniva se, prema odredbi prethodnog paragrafa, na verskom i versko-prosvetnom kao i vakufsko-imovinskom uređenju.

§ 5. - Islamska verska zajednica upravlja se po:

- 1) propisima Šeriata;
- 2) propisima Zakona o Islamskoj verskoj zajednici Kraljevine Jugoslavije;
- 3) odredbama ovoga Ustava.

§ 6. - Cilj je Islamske verske zajednice da sledbenike Islama unapređuje verski i među njima širi islamski moral, a po tome ih kulturno podiže.

§ 7. - Islamska verska zajednica postizava svoj cilj:

- 1) osnivanjem džamija, mekteba, medresa i drugih verskih, versko-prosvetnih i humanitarnih zavoda;
- 2) spremanjem verskih službenika, kao i versko-prosvetnih nastavnika za svoje, državne i druge škole;
- 3) staranjem o verskom i moralnom vaspitanju i obrazovanju islamske mladeži u svojim, državnim i drugim školama;
- 4) širenjem verskomoralnih knjiga i pouka među pripadnicima Islama;
- 5) suzbijanjem protivverskih dela i protivverske propagande, kao i verskih i moralnih predrasuda, zlih navika i običaja;
- 6) organizovanjem dobrotvornih društava i ustanova, i potpomaganjem svake akcije koja radi na verskom, moralnom, prosvetnom, zdravstvenom, privrednom, socijalnom i kulturnom preporođaju muslimana u duhu Islama.

§ 8. - Islamska verska zajednica i pojedine njene ustanove pravna su lica, sposobna da po propisima zakona stiču i drže kako pokretna tako i nepokretna dobra, i vrši sva prava koja im kao takvima pripadaju.

§ 9. - Imovina Islamske verske zajednice služi samo njenim ciljevima, i ne može se ni pod kojim vidom od nje oduzimati niti na koje druge ciljeve upotrebljavati, osim slučaja eksproprijacije predviđene zakonom.

§ 10. - Islamska verska zajednica samostlano upravlja i uređuje svoje verske, versko-prosvetne i vakufsko-imovinske poslove. Ona samostalno upravlja i slobodno raspolaže celokupnom svojom imovinom i prihodima, pod vrhovnim nadzorom Države. Sve te poslove Islamska verska zajednica vrši preko svojih verskih i imovinsko-upravnih organa, koji su predviđeni Zakonom o Islamskoj verskoj zajednici i uređeni ovim Ustavom.

II ORGANI ISLAMSKJE VERSKE ZAJEDNICE

§ 11. - Organi Islamske verske zajednice su:

- 1) džematski medžlis, na čelu sa džematskim imamom;
- 2) sresko vakufsko-mearifsko poverenstvo, na čelu sa šeriatskim sudijom;
- 3) Vakufsko-mearifsko veće u Sarajevu i Skoplju, sa svojim upravnim odborima;
- 4) muftijstva, na čelu sa muftijama;
- 5) Ulema-medžlis u Sarajevu i Skoplju;
- 6) Vrhovno versko starešinstvo u Beogradu, sa Reis-ul-ulemom na čelu.

§ 12. - U verskom i versko-prosvetnom pogledu, Islamsku versku zajednicu predstavljaju: Vrhovno versko starešinstvo, sa Reis-ul-ulemom, Ulema-medžlis, muftija i šerijatski sudija, a u vakufsko-imovinskom pogledu, Vakufsko-mearifsko veće sa svojim upravnim odborom, Sresko vakufsko-mearifsko poverenstvo sa područnim mutevelijama, i džematski medžlis.

1) Džematski medžlis

§ 13. - Svi muslimani jednog ili više susednih mesta u kojima ima najmanje 300 islamskih domova sačinjavaju vakufsko-mearifski džemat. Muslimani onih mesta u kojima nema najmanje 300 islamskih domova moraju se združiti sa susednim mestima, i organizovati u jedan džemat. Izuzeci mogu biti samo u onim mestima i krajevima gde to terenske i druge prilike zahtevaju, pa se u tim slučajevima mogu džemati grupisati i sa manjim brojem islamskih domova. Odluku o tom, kao i u opšte o organizaciji džemata, donosi upravni odbor nadležnog Vakufsko-mearifskog veća.

Dom je svaka zasebna islamska porodica, kao i punoletno inokosno lice sa samostalnim zanimanjem.

§ 14. - Svaki musliman pripada kao član onome džematu u kom stalno živi. Članovi džemata koji su navršili 21 godinu života sačinjavaju džematski zbor.

§ 15. - Džematski zbor bira džematski medžlis, i sastaje se na poziv imama matičara, koji mu je predsjednik. U džematu gde ima više imama matičara, sresko vakufsko-mearifsko poverenstvo određuje, u sporazumu sa muftijom, koji će imam biti predsjednik džematskog zbora.

§ 16. - Džematski medžlis, u mestima od 300 do 500 muslimana, ima pet članova i tri zamenika, u džematima od 500 do 1000 muslimana, sedam članova i pet zamenika, u džematima od 1000 do 2000 muslimana, devet članova i sedam zamenika, a u džematima sa više od 2000 muslimana, za svaku dalju 1000 po dva člana i jednog zamenika više.

§ 17. - Džematski medžlis se bira na tri godine.

Predsjednik džematskog medžlisa je imam matičar koji je predsjednik džematskog zbora. Kad je predsjednik džematskog medžlisa sprečen, zastupa ga onaj član koga džematski medžlis izabere.

§ 18. - U džematski medžlis može biti izabran član džematskog zbora koji je navršio 30 godina života.

§ 19. - Članstvo u džematskom zboru gubi:

- 1) onaj koji je pod starateljstvom ili u stečaju;
- 2) koji je osuđen za zločinstvo ili prestup učinjen iz koristoljublja ili protiv javnog morala, za vreme dok traju pravne posledice osude; i
- 3) koji služi aktivno u vojsci, ili straži koja je vojnički organizovana.

§ 20. - Vakufsko-mearifsko veće propisuje način kako će se vršiti izbor za džematski medžlis, i određuje svaki put dan izbora.

§ 21. - Na izbor može se svaki član džematskog zbora žaliti sreskom vakufsko-mearifskom poverenstvu, u roku od tri dana nakon proglašenja izbornog rezultata. O žalbi odlučuje sresko vakufsko-mearifsko poverenstvo, u roku od osam dana, u prvoj instanciji. Na odluku ovoga, žalba se podnosi u roku od pet dana Upravnom odboru Vakufsko-mearifskog veća, koji donosi odluku u roku od petnaest dana, u poslednjoj instanciji.

Ako sresko vakufsko-mearifsko poverenstvo, odnosno Upravni odbor, poništi izbor, raspisaće se novi izbor u dotičnom džematu najdalje u roku od mesec dana.

§ 22. - Po svršenom izboru, a najdalje u roku od sedam dana, džematski medžlis sastaje se, na poziv predsjednika, u prvu sednicu, i određuje zamenika predsjedniku, a prema potrebi tajnika i blagajnika.

§ 23. - Predsjednik zastupa džematski medžlis, saziva sednice džematskog medžlisa i zbor džemata, i upravlja tim sastancima.

§ 24. - Džematskom medžlisu pripada, uglavnom, u dužnosti da:

- 1) iznalazi potrebe svoga džemata, i u tom pogledu iznosi predloge sreskom vakufsko-mearifskom poverenstvu;
- 2) čuva ugled i interese svoga džemata i Islamske verske zajednice;
- 3) potpomaže verske i prosvetne službenike svoga džemata, i brine o verskom, moralnom i kulturno-prosvetnom podizanju i vaspitanju svojih džematlija;
- 4) izvršuje odluke i naloge starijih verskih i vakufsko-mearifskih organa i tela;
- 5) nadzire verske i prosvetne zgrade, kao i druge vakufske objekte;
- 6) sastavlja inventare pokretne i nepokretne imovine;
- 7) stara se o potrebnim sretstvima za izdržavanje džamija i mekteba;
- 8) pregleda najmanje svakog meseca račune svoga blagajnika, i nastoji da i ostali članovi vrše svoje dužnosti tačno i savesno;
- 9) raspravlja i predlaže sreskom vakufsko-mearifskoin poverenstvu godišnje predračune svojih potreba i čini mu predloge, molbe i pretstavke o svima potrebama svoga džemata;
- 10) podnosi krajem svake godine izveštaj sreskom vakufsko-mearifskom poverenstvu o svome radu.

§ 25. - Džematski medžlis uzima u službu one verske službenike džemata koje izdržavaju same džematlije iz svojih sretstava. Ovakvi službenici da bi se mogli uzeti u službu, moraju imati odobrenje nadležne verske vlasti za službu u dotičnom džematu.

§ 26. - Odobrenje za privremenu službu u džematu može se dati samo onom kandidatu koji dokaže svoju sposobnost valjanom svedodžbom o položenom ispitu ili višegodišnjoj dobroj upotrebi u dotičnoj službi. U nedostatku takove svedodžbe, kandidat se mora podvrći ispitu za osposobljenje, koji obavlja nadležno sresko vakufsko-mearifsko poverenstvo. Ovome će ispitu prisustvovati, kao članovi, muftija i jedan od njega određeni muderis, a gde ih nema ili ne mogu da dođu, ispit obavlja samo sresko vakufsko-mearifsko poverenstvo. Osim stručne sposobnosti, kandidat mora dokazati daje regulisao svoju vojnu obavezu.

Ako u pogledu verskog službenika koga je izabrao džematski medžlis dođe do nesporazuma između džemata s jedne strane i sreskog vakufsko-mearifskog poverenstva s druge strane, o tome odlučuje muftija.

§ 27. - Službu u džamijama mogu vršiti osim za to postavljenih džamijskih službenika, i druga lica, ako to dopusti sresko vakufsko-mearifsko poverenstvo. U sedištu muftije to dopuštenje daje muftija.

2) Sresko vakufsko-mearifsko poverenstvo

§ 28. - Sresko vakufsko-mearifsko poverenstvo je organ versko-prosvetne i vakufsko-imovinske uprave Islamske verske zajednice u srezu. Njegovo sedište i područje je mesto i teritorija sreske upravne vlasti, a izuzetak od ovoga može biti samo po odluci nadležnog Vakufsko-mearifskog veća.

§ 29. - Sresko vakufsko-mearifsko poverenstvo ima u mestima sa više od 10.000 muslimana sedam članova a u mestima do 10.000 muslimana pet članova.

§ 30. - Član sreskog vakufsko-mearifskog poverenstva i njegov pretsednik je, po položaju, jedan šeriatski sudija dotičnog sreza kog odredi Ministar pravde po saslušanju nadležnog ulema-medžlisa i upravnog odbora Vakufsko-mearifskog veća. Gde u sedištu sreskog vakufsko-mearifskog poverenstva nema šeriatskog suda, član i pretsednik, mesto šeriatskog sudije, je ono lice koje odredi Ministar pravde po saslušanju pomenutih tela.

Ostale članove sreskog vakufsko-mearifskog poverenstva postavlja upravni odbor nadležnog Vakufsko-mearifskog veća.

§ 31. - Sednice sreskog vakufsko-mearifskog poverenstva drže se jedanput nedeljno, a u slučaju potrebe i češće. Ako jedna trećina članova Sreskog vakufsko-mearifskog poverenstva zatraži, ima se sazvati izvanredna sednica.

§ 32. - U delokrug sreskog vakufsko-mearifskog poverenstva pripada, uglavnom, da:

- 1) rukuje izborom za džematske medžlise, prema pravilniku koji će propisati nadležno Vakufsko-mearifsko veće;
- 2) nadzire rad džematskih medžlisa svoga sreza;
- 3) vodi u evidenciji svu vakufsko-mearifsku pokretnu i nepokretnu imovinu u području svoga sreza;
- 4) nadzire verske i vakufsko-mearifske zgrade, i bdi nad celokupnim poslovanjem mutevelija i svih vakufsko-mearifskih plaćenih organa svoga područja;
- 5) čini predloge o osnivanju, podizanju, održavanju i opravljaju džamija i drugih verskih, prosvetnih i humanih zavoda;
- 6) čini predloge o otuđenju, zameni i opterećenju vakufskih nepokretnosti, o kupovanju nepokretnosti i podizanju koristonosnih novih građevina iz vakufsko-mearifskih sretstava, i o načinu iznajmljivanja i davanja pod zakup vakufskih nepokretnosti;
- 7) daje mišljenje o poravnanju i o sklapanju i razrešavanju ugovora;
- 8) predlaže otpisivanje nesigurnih i nenaplativih potraživanja;
- 9) čini predloge o imenovanju, platama, nagradama i otsustvima vakufsko-mearifskih i verskih službenika svoga sreza, i daje im otsustva do 14 dana, s tim da predloge u pogledu verskih službenika, među koje spadaju i imami matičari, upućuje preko muftije;
- 10) ocenjuje sposobnost verskih službenika koje bira džematski medžlis, u smislu § 26;
- 11) bdi nad tim da se plan nastave u svim verskim i drugim vakufsko-mearifskim zavodima propisno izvršuje;
- 12) javlja muftiji i državnim vlastima, kad dozna da se ne drži osnova islamske verske nastave u javnim školama ili zavodima;
- 13) određuje svoje izaslanike koji će prisustvovati završnim ispitima u svima školama njegova područja;

14) potiče islamsku mladež da pohađa u što većem broju sve, a naročito verske škole, i da se uči zanatima;

15) čini predloge upravnom odboru nadležnog Vakufsko-mearifskog veća o podeljivanju stipendija islamskim učenicima srednjih i visokih škola;

16) sastavlja i predlaže Vakufsko-mearifskom veću predračun za iduću i završni račun za prošlu godinu, u pogledu vakufsko-mearifske imovine u njegovom području;

17) prima i podnosi sa svojim izveštajem upravnom odboru nadležnog Vakufsko-mearifskog veća račune mutevelija, kao i sve druge račune koji se tiču vakufsko-mearifske imovine;

18) izveštava o svim znatnim događajima koji se tiču verskih i vakufsko-mearifskih poslova upravni odbor nadležnog Vakufsko-mearifskog veća, kao i Ulema-medžlis, preko muftije, prema nadležnosti tih organa;

19) izvršava naloge upravnog odbora nadležnog Vakufsko-mearifskog veća, Ulema-medžlisa i muftije koji su izdati u granicama njihove nadležnosti.

§ 33. - Sednicama sreskog vakufsko-mearifskog poverenstva o stvarima koje se tiču zajedničkog interesa jednog ili više džemata imaju se prizvati pretsednici dotičnih džematskih medžlisa. Ovima pripada u tom slučaju pravo većanja i glasanja.

3) Vakufsko-mearifsko veće

§ 34. - Vrhovni uredbodavni i nadzorni organ za celokupnu vakufsko-mearifsku i drugu imovinsku upravu Islamske verske zajednice je: Vakufsko-mearifsko veće u Sarajevu, za teritoriju banjalučkog, tuzlanskog, sarajevskog i mostarskog muftijstva i Vakufsko-mearifsko veće u Skoplju, za teritoriju skopskog, bitoljskog, prizrenskog, novopazarskog i pljevaljskog muftijstva.

§ 35. - Članovi Vakufsko-mearifskog veća su svi članovi Ulema-medžlisa, sve muftije i sve vrhovne šeriatske sudije sa područja veća, vakufsko-mearifski direktor, i petnaest članova koje Ministar pravde imenuje na osnovu dvojnog predloga upravnog odbora starog Vakufsko-mearifskog veća. Od članova koje imenuje Ministar pravde najmanje trojica moraju imati fakultetsku spremu.

§ 36. - Vakufsko-mearifsko veće sastavlja se za tri godine. Dva meseca pre isteka toga roka mora se staviti predlog za one nove članove koje Ministar pravde postavlja.

§ 37. - Vakufsko-mearifsko veće na prvom svom sastanku bira sebi pretsednika i dva potpretsednika.

§ 38. - Sastanci Vakufsko-mearifskog veća su redovni ili vanredni. Na redovan sastanak saziva pretsednik veća, u sporazumu sa upravnim odborom, u jesen svake godine, a vanredan, kada trećina članova veća ili upravni odbor to zatraži. Saziv se mora objaviti najmanje osam dana pre dana sastanka, i označiti dnevni red prve sednice. Vanredna sednica mora se sazvati najdalje do mesec dana.

§ 39. - Prvoj sednici Veća pretsedava najstariji član po godinama, i odmah naređuje izbor pretsednika, dvaju potpretsednika i potrebnog broja sekretara Veća.

§ 40. - Vakufsko-mearifskom veću pripada, uglavnom, u nadležnost da:

- 1) bira članove svog upravnog odbora i njihove zamenike;
 - 2) imenuje činovnike upravnog odbora i vrši disciplinsku vlast nad njima;
 - 3) odobrava godišnji predračun Islamske verske zajednice na svojoj teritoriji, kao i predračune samostalnih vakufa čiji je godišnji prihod najmanje 20.000 dinara, i svih vakufsko-mearifskih fondova, i razrešava završne račune po njima;
 - 4) nadzire poslovanje vakufsko-mearifskih organa kao i svih službenika vakufsko-mearifske uprave;
 - 5) odlučuje o osnivanju i održavanju džamija i ostalih verskih objekata, u sporazumu sa Ulema-medžlisom;
 - 6) odlučuje o kupovanju dobara, o prodaji, trampu i opterećenju pokretne i nepokretne vakufske imovine, ukoliko to ne može učiniti upravni odbor;
 - 7) odlučuje načelno o koristonosnom ulaganju vakufske imovine, naročito o davanju zajmova iz vakufsko-mearifskih fondova i imovine pojedinih vakufa;
 - 8) odlučuje o načinu iznajmljivanja i davanja u zakup vakufskih nepokretnosti;
 - 9) odlučuje o otpisivanju nesigurnih i nenaplativih potraživanja preko 2000 dinara pojedinih vakufa i fondova;
 - 10) ustanovljava nova činovnička i službenička mesta, određuje prinadležnosti svima službenicima i uređuje ostale njihove službene odnose;
 - 11) daje odsustva vakufsko-mearifskim službenicima preko tri meseca;
 - 12) određuje dnevnice i putne troškove članovima svojim i svog upravnog odbora;
 - 13) propisuje poslovnik i službena pravila za sve vakufsko-mearifske organe i tela;
 - 14) menja postojeće i izdaje nove propise o upravi i nadziranju vakufsko-mearifske imovine, o vođenju knjiga, računa i blagajničkih poslova;
 - 15) menja postojeće i izdaje nove propise o disciplinskom postupku i penzijama za vakufsko-mearifske službenike i činovnike;
 - 16) ustanovljava nastavni plan za svetske predmete u svima vakufsko-mearifskim školama;
 - 17) daje stipendije učenicima srednjih i visokih škola;
 - 18) odlučuje konačno o žalbama na rešenja svih vakufsko-mearifskih organa, ukoliko ta odluka nije ostavljena upravnom odboru;
 - 19) brine o čuvanju celokupne vakufske imovine, i podnosi Kraljevskoj Vladi svoje pretstavke i žalbe po svima poslovima vakufsko-mearifske uprave.
- Za odluke iz tačke 13, 14, 15 i 16 potrebno je odobrenje Ministra pravde.

4) Upravni odbor Vakufsko-mearifskog veća

§ 41. - Upravni odbor Vakufsko-mearifskog veća je vrhovni upravni organ u vakufsko-mearifskim i drugim imovinskim poslovima.

Upravni odbor Vakufsko-mearifskog veća sastoji se od sedam članova, od kojih je jedan član predsjednik Ulema-medžlisa, drugi vakufsko-mearifski direktor, a pet članova i isto toliko zamenika ovih bira Veće iz svoje sredine.

Predsjednik odbora je predsjednik Ulema-medžlisa, a potpredsjednika bira odbor iz svoje sredine.

§ 42. - Mandat članova upravnog odbora traje i posle isteka perioda Veća, kao i u slučajevima njegova raspusta, sve dok iz novog Veća ne bude izabran novi upravni odbor. Istup iz Veća povlači za sobom i istup iz upravnog odbora.

§ 43. - Upravni odbor saziva njegov predsjednik svaka dva meseca jedanput, a u slučaju potrebe, ili ako to zatraži trećina članova upravnog odbora, i češće.

Upravni odbor radi u Sarajevu, odnosno u Skoplju.

§ 44. - Upravnom odboru Vakufsko-mearifskog veća pripada, uglavnom, u dužnost da:

- 1) svršava tekuće poslove vakufske imovine, i upravlja celokupnim prihodima i rashodima Islamske verske zajednice u svom području;
- 2) vrši starešinsku vlast nad svima službenicima vakufsko-mearifske uprave;
- 3) nadzire rad sreskih vakufsko-mearifskih poverenstava, i daje im uputstva;
- 4) nadzire samostalne vakufe u pogledu uprave imovinom i ispunjavanja zakladnih svrha;
- 5) odobrava uvakufljenje, prima poklone i legate;
- 6) postavlja mutevelije i druge vakufsko-imovinske službenike, osim službenika navedenih u tač. 2 § 40;
- 7) odobrava predračune i razrešava račune samostalnih vakufa čiji godišnji prihodi ne premašuju 20.000 dinara;
- 8) imenuje svetovne učitelje u vakufskim školama u sporazumu sa Ulema-medžlisom, postavlja činovnike i služitelje sreskih vakufsko-mearifskih poverenstava, i služitelje upravnog odbora, vrši disciplinski vlast nad njima, i daje im odsustva do tri meseca;
- 9) čini predloge Ulema-medžlisu u pogledu imenovanja verskih službenika plaćenih iz srestava Islamske verske zajednice;
- 10) odobrava službenicima vakufsko-imovinskim predujam na plati do visine tromesečnih celokupnih prinadležnosti, i daje im nagrade, honorare i potpore, u granicama predračunskih kredita. U pogledu verskih službenika, upravni odbor to čini po predlogu Ulema-medžlisa;
- 11) odlučuje o otklonu i gubitku članstva u džematskim medžlisima i o određivanju i upotrebi novčanih kazni tih članova;
- 12) donosi odluku u smislu § 38, o sazivu Vakufsko-mearifskog veća;
- 13) sastavlja godišnji predračun i ispituje završni račun Islamske verske zajednice na svojoj teritoriji, kao i završne račune samostalnih vakufa vakufsko-mearifskih fondova sa prihodom preko 20.000 dinara godišnje i predlaže ih Vakufsko-mearifskom veću;
- 14) podnosi Vakufsko-mearifskom veću godišnji izveštaj o svom radu;

- 15) izrađuje predloge Vakufsko-mearifskom veću po njegovu nalogu ili po svojoj pobudi;
- 16) čini sve potrebne pripreme za držanje sednica Veća; i
- 17) izvršuje odluke Veća i disciplinske presude nadležnih verskih vlasti o novčanim kaznama i otpuštanju verskih službenika.

§ 45. - Upravljaajući vakufskom imovinom i prihodima i rashodima Islamske verske zajednice, upravni odbor dužan je da se tačno drži odluka Veća i nadležno ustanovljenog predračuna.

Ako nastane hitna potreba da se što odredi o takvim poslovima o kojima većanje i odluka spada u nadležnost Veća, i to u vreme kad Veće nije na okupu, onda se takvi poslovi na većanje i odluku iznose upravnom odboru na prvom njegovom sastanku, odnosno, a prema potrebi, saziva se upravni odbor na vanrednu sednicu. U takvim slučajevima sudeluju na sednicama i članovi Ulema-medžlisa i Vrhovnog šeriatskog suda, sa pravom glasa, i donose se odluke mesto Veća, ali se o tim odlukama ima izvestiti Veće na prvom njegovom sastanku.

5) Muftije

§ 46. - Muftije se biraju prema propisima Zakona o izboru Reis-ul-uleme, članova Ulema-medžlisa i muftija i o prinadležnostima verskih službenika Islamske verske zajednice, a postavljaju Kraljevim ukazom.

§ 47. - Svako upražnjeno muftijsko mesto ima se u roku od tri meseca popuniti.

§ 48. - Dužnost je muftije, uglavnom da:

- 1) izdaje uobičajene fetve;
- 2) obraća punu pažnju kulturnim i prosvetnim ustanovama islamskim na teritoriji svoga muftijstva;
- 3) nadzire verske službenike u autonomnoj i državnoj službi na svojoj teritoriji, i pregledava džamije i druge verske objekte u smislu uputa i naredaba Ulema-medžlisa. a prema ukazanoj potrebi;
- 4) nadzire izvršenje nastavnog plana za islamsku versku obuku u državnim i drugim školama, i pazi da se čuvaju i poštuju propisi Islama u svima javnim ustanovama;
- 5) nastoji da se poznavanje islamske nauke širi među muslimanima propovedanjem i obukom, i da se moral što bolje utvrdi;
- 6) podnosi Ulema-medžlisu izveštaje o važnim slučajevima i rezultatima pregledanja, prema potrebi, a glavni izveštaj o celom radu svako pola godine.

§ 49. - Za namirenje putnih troškova pri službenim putovanjima, muftije dobijaju godišnji paušal iz sredstava Islamske verske zajednice, po odluci Vakufsko-mearifskog veća, na predlog Ulema-medžlisa. Za godišnji paušal predvideće se potreban kredit svake godine u budžetu Islamske verske zajednice.

§ 50. - Sedišta muftija su:

- 1) u Banja Luci, za teritoriju Vrbaske, Dravske i Savske banovine, sem sreza osečkog i gračaničkog;
- 2) u Tuzli, za teritoriju srezova tuzlanskog, kladanjskog, vlaseničkog, srebreničkog, zvrničkog, jadarškog, lozničkog, bijeljinskog, podrinskog, brčanskog, osečkog i gračaničkog;
- 3) u Sarajevu, za teritoriju srezova sarajevskog, rogatičkog, višegradskog, čajničkog, fočanskog, visočkog, fojničkog, zeničkog, žepačkog, travničkog i bugojanskog i ostala mesta Drinske banovine koja ne pripadaju tuzlanskom muftijstvu;
- 4) u Mostaru, za teritoriju Primorske banovine, sem travničkog i bugojanskog sreza, te za teritoriju srezova dubrovačkog, bilečkog, gatačkog, ljubinskog, nevesinjskog, stolačkog i trebinjskog Zetske banovine;
- 5) u Plevlju, za teritoriju srezova plevaljskog, pribojskog, novovaroškog, mileševskog, bjelopoljskog, beranskog, podgoričkog, nikšičkog, ulcinjskog i barskog, i ostala mesta Zetske banovine koja ne pripadaju kome drugom muftijstvu;
- 6) u Novom Pazaru, za teritoriju srezova deževskog, štavičkog, sjeničkog, kosovsko-mitrovičkog, pečkog, istočkog i plavogusinskog;
- 7) u Prizrenu, za teritoriju srezova gračaničkog, lapskog, vučitrnskog, đakovičkog, podrinskog, šarplaninskog, gorskog, podgorskog, giljanskog i nerodimskog;
- 8) u Bitolju, za teritoriju srezova bitoljskog, kruševskog, debarskog, struškog, ohridskog, prespanskog, kičevskog, pilepskog, porečkog, dojranskog, đevđelijskog, kavardarskog, negotinsko-vargarskog i morihovskog;
- 9) u Skoplju, za teritoriju srezova Vardarske banovine koji ne pripadaju muftijstvu u Prizrenu i Bitolju, dalje za teritoriju Moravske i Dunavske banovine i Uprave grada Beograda.

§ 51. - Pri svakom muftijstvu služi po jedan muftijski tajnik, koji zamjenjuje muftiju u svima njegovim dužnostima koje mu poveri muftija, ili ako ovog nema, nadležni Ulema-medžlis. Osim tajnika, u svakom muftijstvu postaviće se potreban broj drugog osoblja.

Muftijski tajnici moraju imati najmanje Šeriatsku sudačku školu, Veliku medresu u Skoplju, ili koju drugu punu versku srednju školu koja je ravna ovima po verskoj naobrazbi.

Muftijske tajnike postavlja Vrhovno versko starešinstvo po predlogu Ulema-medžlisa i saslušanju nadležnog muftije. Drugo kancelarijsko osoblje postavlja muftija. Kancelarijskom osoblju muftijstva daje odsustvo do 14 dana muftija.

Zvanje muftijskih tajnika predviđa se u 6, 7 i 8 grupi I kategorije, kao i u 2, 3 i 4 grupi II kategorije. Spremi I kategorije odgovara kvalifikacija predviđena u drugom stavu, sa najmanje osam godina kancelarijske službe.

§ 52. - Disciplinsku vlast nad svim osobljem muftijske kancelarije i drugim verskim službenicima svoga područja vrši muftija u prvoj instanciji.

6) Ulema-medžlis

§ 53. - Ulema-medžlis je glavni organ preko kog se vrši uprava i nadzor nad celokupnim islamskim verskim, versko-prosvjetnim i kulturnim životom. Ulema-medžlisa su dva: jedan u Sarajevu, jedan u Skoplju. Njihova teritorijalna nadležnost poklapa se sa teritorijalnom nadležnošću Vakufsko-mearifskog veća u Sarajevu i Skoplju.

§ 54. - Ulema-medžlis se sastoji iz četiri člana, koji između sebe biraju pretседnika na tri godine. Ako se glasovi raspolove, odlučuje Reis-ul-ulema.

§ 55. - Članovi Ulema-medžlisa biraju se prema propisima Zakona o izboru Reis-ul-Uleme, članova Ulema-medžlisa i muftija i o prinadležnostima verskih službenika Islamske verske zajednice, a postavljaju Kraljevim ukazom. Upraznjeno mesto člana Ulema-medžlisa ima se popuniti u roku od tri ineseća.

§ 56. - Svaki član Ulema-medžlisa otpravlja dodeljene mu od pretседnika poslove, prema poslovnom redu koji će propisati sam Ulema-medžlis u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovoga Ustava. Poslovni red stupa na snagu kad ga potvrdi Vrhovno versko starešinstvo.

§ 57. - Članovi Ulema-medžlisa i muftije imaju godišnji odmor od 40 dana, prema odredbama koje će se predvideti u službenoj pragmatici.

Članovima Ulema-medžlisa i muftijama daje pri potrebi odsustvo do 14 dana Ulema-medžlis a preko 14 dana Reis-ul-Ulema.

§ 58. - Sednice Ulema-medžlisa drže se svake nedelje a u slučaju potrebe pretседnik saziva i vanrednu sednicu.

§ 59. - Ulema-medžlisu je, uglavnom dužnost da:

1) upravlja i nadzire celokupni islamski verski, društveni i kulturni život i sve takove ustanove na svome području;

2) sudeluje u odluci o osnivanju džamija i drugih verskih objekata, škola, vaspitnih i humanitarnih zavoda sa Vakufsko-mearifskim većem;

3) nastoji da se poznavanje islamske nauke među muslimanima proširi i moral što bolje utvrdi;

4) pazi da se u školama i zavodima, kao i uopšte u ustanovama islamskim, državnim, samoupravnim i privatnim čuvaju i poštuju propisi Islama, naročito da pregledava školske knjige i saopštava svoja eventualna opažanja u njima Vrhovnom verskom starešinstvu;

5) propisuje nastavni plan za islamsku versku nauku u svima islamskim školama, i daje svoje predloge za nastavni plan islamske verske nauke u svim ostalim, državnim i privatnim, školama svoga područja, a u sporazumu sa Vakufsko-mearifskini većem, i za druge nauke u vakufsko-mearifskim školama;

6) nadzire, preko područnih muftija i Sreskih vakufsko-mearifskih poverenstava, rad sviju verskih škola;

- 7) imenuje veroučitelje islamske vere u svima islamskim školama svoga područja;
- 8) čini predloge Vrhovnom verskom starešinstvu u pogledu postavljanja veroučitelja i imama u državnim školama, vojnim nadležstvima, državnim bolnicama, kaznenim i njima sličnim zavodima i drugim državnim ustanovama;
- 9) predlaže upravnom odboru predujmove, potpore, nagrade i honorare za sve verske službenike svoga područja;
- 10) vrši disciplinsku vlast nad svima verskim službenicima svoga područja, u drugoj i poslednjoj instanciji, a nad muftijama u prvoj.

§ 60. - Tajnika Ulema-medžlisa postavlja Reis-ul-ulema, na predlog nadležnog Ulema-medžlisa, a ostalo kancelarijsko osoblje postavlja Ulema-medžlis.

§ 61. - Tajnik Ulema-medžlisa mora imati fakultetsku spremu.

7) Vrhovno versko starešinstvo

§ 62. - Vrhovno versko starešinstvo je najviši upravno-nadzorni organ nad celokupnim verskim i versko-prosvetnim islamskim životom, i donosi načelno tumačenje koji će se šeriatsko-pravni propisi primenjivati. Ono čuva i pretstavlja jedinstvo Islamske verske zajednice u Kraljevini, i stara se da svi propisi koji se odnose na njen život budu u oba njena područja jednoobrazni.

§ 63. - Vrhovno versko starešinstvo sastoji se od Reis-ul-uleme i predsednika oba ulema-medžlisa.

Sedište Vrhovnog verskog starešinstva je u Beogradu. Njegove sednice saziva Reis-ul-ulema prema potrebi.

Vrhovno versko starešinstvo propisuje pravilnik za svoj rad u roku od šest meseci po stupanju na snagu ovog Ustava.

§ 64. - Do uspostave pravilno obrazovanog Hilafeta koji bude priznat od Saveta predviđenog u § 4 Zakona o Islamskoj verskoj zajednici i Vlade Kraljevine Jugoslavije, Reis-ul-ulema pre uvođenja u svetu dužnost, daje menšuru (ovlašćenje) pomenuti Savet, čiji je predsednik najstariji član po godinama.

Način ophođenja Islamske verske zajednice Kraljevine Jugoslavije sa takvim Hilafetom, kao i uslove i postupak izdavanja menšure propisuje Ministar pravde u sporazumu sa Vrhovnim verskim starešinstvom.

§ 65. - Reis-ul-ulema je vrhovni verski starešina celokupne Islamske verske zajednice Kraljevine Jugoslavije. Njega zastupa jedan član Vrhovnog verskog starešinstva kog on odredi.

Reis-ul-ulema se bira prema propisima Zakona o izboru Reis-ul-uleme, članova Ulema-medžlisa i muftija i o prinadležnoslima verskih službenika Islamske verske

zajednice, a postavlja Kraljevim ukazom. Upražnjeno mesto Reis-ul-uleme ima se popuniti u roku od tri meseca.

§ 66. - Reis-ul-ulema prima iz državnih budžetskih sretstava na ime troškova za reprezentaciju i održavanje automobila, koji mu država daje, 16.000 dinara mesečno, i uživa stan u naturi u zgradi Vrhovnog verskog starešinstva, koju će država, sa nameštajem, ovome staviti na raspoloženje za smeštaj kancelarije Vrhovnog verskog starešinstva i za stan Reis-ul-uleme.

§ 67. - Dužnost je verskog starešinstva, uglavnom da:

- 1) nadzire rad verskih i versko-prosvetnih organa i tela Islamske verske zajednice;
- 2) daje inicijativu za ostvarenje ciljeva i nastojanja Islamske verske zajednice svim verskim organima;
- 3) odobrava nastavni plan i program svih verskih zavoda i škola, u sporazumu sa nadležnim ulema-medžlisom;
- 4) ocenjuje i izdaje verske knjige i njihove prevode, u sporazumu sa nadležnim ulema-medžlisom;
- 5) rešava u načelnim razilaženjima koja nastanu između ulema-medžlisa, i odlučuje u najvišoj instanciji o žalbama na nepravilnu primenu šenatskih propisa od strane područnih organa;
- 6) nastoji da se u svim verskim islamskim školama, autonomnim i državnim, vrše predavanja u saglasnosti sa naukom Islamske vere;
- 7) postavlja potreban broj službenika za svoj ured;
- 8) izdaje i oduzima šerijatskim sudijama propisne murasele, po propisima uredbe koju će izdati Ministar pravde u sporazumu sa Vrhovnim verskim starešinstvom;
- 9) vrši disciplinsku vlast nad svojim službenicima u prvoj i poslednjoj instanciji, a nad muftijama u poslednjoj instanciji.

§ 68. - Vrhovno versko starešinstvo može, ako se ukaže potreba, da u dogmatskim i šeriatsko-pravnim pitanjima sazove na sednice oba ulema-medžlisa. Sednice mogu se držati, prema potrebi, u Beogradu, Sarajevu ili Skoplju.

§ 69. - Kad se ukaže potreba da se raspravi mogućnost jednoobraznosti u opštim poslovima Islamske verske zajednice, Reis-ul-ulema može, pre budžetske rasprave Vakufsko-mearifskih veća, pozvati na sastanak predsednike oba ulema-medžlisa, predsednike oba Vakufsko-mearifska veća, oba direktora vakufa i predsednike oba Vrhovna šeriatska suda, s kojima će raspraviti glavne linije rada i način ostvarenja nastojanja Islamske verske zajednice, u pogledu vakufa, iskorištavanja vakufske imovine, podizanja verskih i prosvetnih objekata, o iznalaženju novih finansijskih izvora, kao i svih ostalih pitanja koja zasecaju u život Islamske verske zajednice i rad njenih organa.

§ 70. - Sva prepiska područnih organa Islamske verske zajednice sa centralnim državnim vlastima i obratno vrši se preko Vrhovnog verskog starešinstva.

§ 71. - Oba ulema-medžlisa i vakufsko-mearifska veća podnose svake godine Vrhovnom verskom starešinstvu opšti izveštaj o svome radu. Isto tako podnosiće u najkraćem roku i posebne izveštaje, kad Vrhovno versko starešinstvo to zatraži.

§ 72. - Kancelariju Vrhovnog verskog starešinstva čini sekretar sa potrebnim brojem kancelarijskog osoblja.

§ 73. - Sekretar Vrhovnog verskog starešinstva mora imati pravni fakultet.

§ 74. - Sekretara kao i ostalo kancelarijsko osoblje Vrhovnog verskog starešinstva postavlja Reis-ul-ulema.

III UPRAVA I FINANSIJE

§ 75. - Za opšti upravni rad, kao i za upravljanje celokupnim imovinskim i finansijskim poslovima Islamske verske zajednice, ustanovljava se Vakufska direkcija u Sarajevu i Skoplju, za područje sarajevskog, odnosno skopskog vakufsko-mearifskog veća.

Vakufska direkcija ima svoj finansijski osek sa računovodstvom, koji rukovodi svima prihodima i rashodima Islamske verske zajednice, i upravlja svima njenim imovinsko-računskim poslovima na svome području.

Uredbom predviđenom u § 5 Zakona o Islamskoj verskoj zajednici, koju će sporazumno doneti oba vakufsko-mearifska veća, svako za svoje područje i za Vrhovno versko starešinstvo, a odobriti Ministar pravde, propisaće se organizacija celokupne finansijske i računovodstvene službe kontrole.

§ 76. - Vakufskog direktora postavlja Vakufsko-mearifsko veće.

Vakufskom direktoru spada, uglavnom, u dužnost da:

- 1) vodi i zastupa celokupnu upravu Vakufske direkcije;
- 2) rukovodi i nadzire rad službenika Vakufske direkcije, i vrši disciplinski nadzor nad njima;
- 3) prima i otpušta dnevničare i sluge Vakufske direkcije i
- 4) daje odsustva službenicima Vakufske direkcije do dva meseca.

§ 77. - Upravni odbor Vakufsko-mearifskog veća propisaće uredbom organizaciju rada Vakufske direkcije.

§ 78. - Islamska verska zajednica podmiruje svoje potrebe:

- 1) prihodima svih verskih i vakufsko-mearifskih dobara i fondova;
- 2) prihodima od verskih taksa;
- 3) prihodima od razrezanih prinosa na prihode pojedinih samostalnih vakufa;

- 4) prihodima od dobrovoljnih priloga i vasijeta;
- 5) prihodima od eventualne pomoći političko-upravnih opština;
- 6) prihodima od stalne državne pomoći; i
- 7) prihodima od verskih prireza.

§ 79. - Versku imovinu sačinjavaju sva pokretna i nepokretna dobra Islamske verske zajednice sa samostalnim upravama u Sarajevu i Skoplju.

§ 80. - Odredbe vakufnama moraju se izvršavati, i mogu se jedino izmeniti ili ukinuti odlukom nadležnog vakufsko-mearifskog veća, sa odobrenjem Ulema-medžlisa, i to ako se zbog neupotrebljivosti ili suvišnosti pojedine odredbe vakufnama ne mogu ili ne treba da izvršuju. Kod vakufa bez vakufnama postupa se po postojećem običaju, ukoliko, na predlog sreskog vakufsko-mearifskog poverenstva, Vakufsko-mearifsko veće i Ulema-medžlis ne odluče drugačije. Eventualnim izmenama ne može se dirati u lične interese potomaka vakufovih.

§ 81.- Samostalnim vakufima upravlja mutevelija ili lice koje je za to Upravni odbor Vakufsko-mearifskog veća naročito postavio, prema uputima i odredbama upravnog odbora, dostavljenih mu preko Sreskog vakufsko-mearifskog poverenstva. Za vreme dok mutevelije nema ili je uklonjen sa dužnosti, samostalnim vakufom upravlja Sresko vakufsko-mearifsko poverenstvo.

Način uprave samostalnim vakufima propisuje Vakufsko-mearifsko veće.

Mutevelije postavlja, uklanja s dužnosti i razrešava Upravni odbor Vakufsko-mearifskog veća, na predlog sreskog vakufsko-mearifskog poverenstva. Pri postavljanju mutevelija ima se uzeti u obzir i izrično izjavljena želja vakufa u pogledu lica mutevelije.

Jedno lice može se postaviti mutevelijom i za više samostalnih vakufa.

Disciplinsku vlast nad mutevelijama vrši Upravni odbor Vakufsko-mearifskog veća.

Neposredni nadzor nad mutevelijama vrši sresko vakufsko-mearifsko poverenstvo.

Mutevelija ne može biti lice koje nije državljanin Kraljevine Jugoslavije.

§ 82. - Prihodi samostalnih vakufa upotrebljavaju se u namenjene svrhe, prema predračunu, koji sastavlja mutevelija sa Sreskim vakufsko-mearifskim poverenstvom, a odobrava Vakufsko-mearifsko veće, odnosno upravni odbor Vakufsko-mearifskog veća prema svojoj nadležnosti.

Prihodima samostalnih vakufa kojih su potrebe prestale raspoložiće Vakufsko-mearifsko veće, po saslušanju nadležnog Sreskog vakufsko-mearifskog poverenstva.

§ 83. - Vakufsko-mearifsko veće, uz odobrenje Ministarstva pravde dato u sporazumu sa Ministrom finansija, propisaće pravilnik o taksama koje će se plaćati za zvanične radnje verskih i vakufsko-mearifskih organa.

§ 84. - Procenat razreza na prihode samostalnih vakufa određuje Vakufsko-mearifsko veće. On ne može kod srf vakufa nikada biti veći od 10% bruto-prihoda a kod evladijet vakufa od 15% neto-prihoda.

§ 85. - Od državne pomoći, utvrđene u smislu § 23 Zakona o Islamskoj verskoj zajednici Kraljevine Jugoslavije prema dosadašnjim rashodima državnog budžeta i finansijskog zakona za 1929/30. godinu, pripada, po odbitku sume potrebne za pokriće ličnih i materijalnih rashoda Vrhovnog verskog starešinstva u Beogradu, jedan deo samostalnoj imovinskoj upravi Islamske verske zajednice u Sarajevu, a jedan deo samostalnoj imovinskoj upravi u Skoplju. Ovi delovi utvrđuju se prema broju islamskog stanovništva jednog i drugog područja, pošto se prethodno suma potrebna za pokriće ličnih i materijalnih rashoda Ulema-medžlisa u Skoplju doda delu imovinske uprave u Skoplju. Sume koje se na takav način utvrde predaju se svake godine iz državne kase, najmanje u mesečnim ratama unapred, neposredno Vakufsko-mearifskoj direkciji u Sarajevu, odnosno Skoplju, a suma izdvojena za pokriće ličnih i materijalnih rashoda Vrhovnog verskog starešinstva u Beogradu ovome starešinstvu.

Vrhovno versko starešinstvo utvrđivaće svake godine svoj predračun ličnih i materijalnih rashoda, koji će oba vakufsko-mearifska veća odobriti i po kom će se utvrđivati suma koja će se, u smislu prethodnog stava, neposredno izdavati Vrhovnom verskom starešinstvu od državne pomoći. U slučaju ako se oba vakufsko-mearifska veća ne saglase u odobrenju predračuna Vrhovnog verskog starešinstva, taj predračun će odobriti na zajedničkoj sednici izaslanstvo oba veća od po tri člana. Sednicu poziva u Beograd Reis-ul-ulema, i pretsedava joj.

Po odobrenom predračunu Vrhovnog verskog starešinstva, Reis-ul-ulema, kao vrhovni verski starešina, je naredbodavac a njegov sekretar računopolagač.

§ 86. - Prirez na neposredni porez koji plaćaju porezovnici Islamske vere u državi imaju pravo da raspišu Vakufsko-mearifsko veće, sresko vakufsko-mearifsko poverenstvo i džematski medžlis, kad prihodi predviđeni u § 78, osim prireza, ne mogu pokriti rashode predviđene budžetom. Odluka o raspisu prireza za unapred određeno vreme postaje punovažna kad je odobri Ministar finansija u sporazumu sa Ministrom pravde. To odobrenje nije potrebno za prirez do 10% na neposrednu državnu porezu koji raspisuju džematski medžlisi po odluci džematskog zbora donetoj od 75% poreske snage u džematu. Za njihove odluke potrebno je samo odobrenje nadležnog Vakufsko-mearifskog veća.

Prirez koji je do dana stupanja na snagu ovog Ustava naplaćivan na teritoriji bivše Bosne i Hercegovine naplaćivaće se na sve oblike neposrednog poreza, kao i tzv. bir u Srbiji, koji je zagantovan dosadanjim zakonom, sve dok Vakufsko-mearifsko veće u Sarajevu, odnosno u Skoplju, ne donese odluku o naplaćivanju novog prireza i nadležne vlasti to odobre.

§ 87. - Verske prireze prikupljaju organi državne poreske administracije jednovremeno i u svemu po propisima za državne dažbine, i predaju ih u tromesečnim obrocima vakufsko-mearifskim organima, koji su ih propisali.

§ 88. - Rashodi Islamske verske zajednice uglavnom su ovi:

- 1) upravni troškovi vakufsko-mearifskih organa;
- 2) troškovi za održavanje njene imovine i javne dražbine;
- 3) troškovi na zakladne svrhe uzapćenih vakufa;
- 4) potpore za opravku i gradnju džamija koje nemaju nikakvih vakufa ili su im nedostatni, a koje su na takovim mestima gde islamsko stanovništvo nije dovoljno materijalno jako, da to samo učini;
- 5) potpomaganje osoblja džamija, verskih zavoda i škola za koje ne postoje nikakvi vakufi ili su nedostatni, ukoliko to ne mogu ti službenici dobijati od mesnog islamskog stanovništva;
- 6) potpomaganje islamskih verskih, mearifskih, kulturnih i dobrotvornih svrha;
- 7) prinadležnosti službenika;
- 8) dotacije raznih fondova.

§ 89. - U samostalnim imovinskim upravama u Skoplju i Sarajevu, Vakufsko-meariska veća, odnosno upravni odbori, prema svojoj nadležnosti, utvrđuju, odnosno odobravaju, godišnje predračune svojih rashoda i prihoda, kao i rashoda i prihoda Vrhovnog verskog starešinstva i predračune područnih imovinsko-pravnih objekata (vakuf, zaklada itd.)

Budžetska godina poklapa se sa državnim budžetskom godinom, a računska godina traje za dva meseca duže.

Dok se ne utvrde godišnji predračuni, važe poslednji odobreni predračuni.

§ 90. - Svi objekti Islamske verske zajednice moraju se redovno osiguravati protiv štete od požara i drugih nepogoda.

§ 91. - Vakufsko-mearifska veća u sporazumu sa Ulema-medžlisom propisaće uredbom, u roku od jedne godine po stupanju na snagu ovog Ustava, kako će se upravljati samostalnim vakufima, upotrebljavati i održavati svi imovinski objekti i voditi nadzor nad njima, a do tog vremena upravljace se njima po do sada uobičajenom načinu.

§ 92. - Imovinsko-pravne interese Islamske verske zajednice, u smislu odredbe drugog stava § 7 Zakona o Islamskoj verskoj zajednici, zastupaju pred državnim vlastima Vakufski direktori, odnosno pravozastupnici koje ovi ovlaste.

IV OPŠTE ODREDBE I PRELAZNE ODREDBE

§ 93. - Oslobođavaju se svih javnih dažbina zgrade namenjene službi Božjoj i versko-prosvetnim i dobrotvornim ustanovama; dalje, zavodi za verske potrebe; islamska

groblja; domovi aktivnih verskih službenika, koji su svojina Islamske verske zajednice, a namenjeni su za njihovo stanovanje, domovi islamskih verskih nadležstava; kulturno-istorijski spomenici i dvorišta svih nabrojanih ustanova.

§ 94. - Svi organi Islamske verske zajednice i članovi pojedinih njenih tela, svi činovnici i službenici, njeni i pojedinih vakufa, odgovorni su, prema odredbama zakona, za svoj rad i za svaku štetu koju bi naneli Islamskoj verskoj zajednici neispravnim radom i propuštenom dužnošću.

§ 95. - Ako se pokaže da Vakufsko-mearifsko veće svojim radom nanosi štetu interesima Islamske verske zajednice, Vrhovno versko starešinstvo sa predsednicima oba vakufsko-mearifska veća može doneti odluku da se veće raspušta i novo obrazuje. U istom slučaju u pogledu nižih upravnih tela odluku donosi upravni odbor nadležnog Vakufsko-mearifskog veća. O žalbama na odluku o raspuštanju Vakufsko-mearifskih veća odlučuje Ministar pravde, o raspuštanju sreskih vakufsko-mearifskih poverenstava, Vrhovno versko starešinstvo, a o raspuštanju džematskih medžlisa, Upravni odbor Vakufsko-mearifskog veća.

§ 96. - Službenici Islamske verske zajednice su muslimani državljani Kraljevine Jugoslavije. Ako za koje službeno mesto nije moguće naći spremna kandidata islamske vere, može se na to mesto postaviti i nemusliman.

§ 97. - Nijedno službeno mesto ne može se popuniti licem koje nema za to kvalifikacije propisane od nadležnih organa. Izuzetno, u Muftijstvu skopskom, bitoljskom, prizrenskom, novopazarskom i plevaljskom mogu se bez obzira na propisane kvalifikacije sadanji muftijski tajnici zadržati u službi, odnosno u roku od 10 godina novi postavljati.

§ 98. - Za sve organe, činovnike i ostale službenike Islamske verske zajednice, za imame matičare, mualime, sibjan i mektebi iptidajja, muderise i nastavnike medresa, kao i za nastavnike drugih verskih škola, bilo da su aktivni ili penzionisani, Vakufsko-mearifsko veće u Sarajevu i Skoplju, svako za svoje područje, izdaće službeno pragmatiku, sa odredbama i prinalležnostima, uslovima za službu i o penzijskom fondu, a oba zajedno za funkcionere i službenike Vrhovnog verskog starešinstva u Beogradu. Prinalležnosti Reis-ul-uleme, članova Ulema-medžlisa, muftija i tajnika tih verskih organa ne mogu biti manje nego što su im prinalležnosti sa kojima se zateku u času kad ovaj Ustav stupi na snagu.

§ 99. - Vrhovno versko starešinstvo, u sporazumu sa oba ulema-medžlisa, propisaće Uredbu o disciplinskom postupku za sve verske službenike, aktivne i penzionisane, u kojoj će se predvideti i kazna lišenja zvanja kao i lišenja penzije.

§ 100. - Uredbe iz § 98 i 99 stupaju na snagu po odobrenju Ministra pravde.

§ 101. - Zvanja članova Džematskih medžlisa, Sreskih vakufsko-mearifskih poverenstava i Vakufsko-mearifskih veća počasna su zvanja. Članovi vakufsko-

mearifskog veća i upravnog odbora imaju pravo na naknadu putnih troškova i na dnevnice.

§ 102. - O svima sednicama verskih i vakufsko-mearifskih tela i organa vode se zapisnici. Ove zapisnike, osim zapisnika Vakufsko-mearifskog veća potpisuju i overavaju svi prisutni članovi, a zapisnik Vakufsko-mearifskog veća overavaju pretsednik i delovođa.

O načinu raspravljanja i odlučivanja, nadležno Vakufsko-mearifsko veće izdaće potrebne poslovničke.

Sve odluke koje se donose na sednicama moraju na dotičnim aktima dobiti klauzulu da su donete na sednici.

§ 103. - Za žalbe na odluke vlasti Islamske verske zajednice određuje se rok od 14 dana od dana uručenja odluke.

Žalba predana u zakonskom roku na poštu smatra se daje blagovremeno predana.

Žalbe se predaju vlasti koja je izdala odluku.

§ 104. - Za izvršenje nadležno izdatih, na zakonu osnovanih naređenja punovažnih odluka sviju islamskih verskih vlasti i organa, sve državne i samoupravne vlasti dužne su dati, na zahtev nadležnih verskih vlasti, administrativnu pomoć.

§ 105. - Svi organi Islamske verske zajednice dužni su potpomagati se međusobno i promicati ciljeve Islamske verske zajednice.

§ 106. - Sve državne vlasti koje po svojoj nadležnosti pokrenu krivični postupak protiv kojeg službenika Islamske verske zajednice dužne su odmah da o tome izveste nadležno muftijstvo za verske službenike, a za ostale Sresko vakufsko-mearifsko poverenstvo, odnosno Upravni odbor Vakufsko-mearifskog veća, kao i o konačnoj odluci koju budu donele po tome predmetu.

§ 107. - Sva lica koja po nadležnom postavljenju vrše islamsku službu nisu obavezna lično vršiti one javne poslove koji su protivni njihovom verskom pozivu i ugledu.

§ 108. - Pripadnici Islama ne mogu se prinuđavati da sarađuju i prisustvuju kojem činu ili svečanosti koji nosi obeležje isključivo druge vere.

§ 109. - Službeni jezik u svima zvaničnim poslovima Islamske verske zajednice Kraljevine Jugoslavije je državni jezik.

§ 110. - Svi organi Islamske verske zajednice imaju službeni pečat sa zakonskim tekstom svog imena i oznakom sedišta.

§ 111. - Vrhovno versko starešinstvo izdavače svoj glasnik, u kom će se vršiti zvanična objavljivanja Islamske verske zajednice.

§ 112. - Po stupanju ovog Ustava na snagu, prvo Vakufsko-mearifsko veće u Sarajevu i Skoplju postavlja Ministar pravde, a dalje važi propis § 35.

§ 113. - Kad se obrazuju vakufsko-mearifska veća i upravni odbori u Sarajevu i Skoplju, Ministar pravde postaviće komisiju koja će sprovesti predaju imovinsko-pravnih agenada od svih dosadašnjih organa Upravnom odboru u Skoplju. Predaju agenada Upravnom odboru u Sarajevu izvešće sadašnji glavni Vakufsko-mearifski poverenik.

Izvršenom predajom, utvrđenom u zajedničkom zapisniku, prestaje administrativna odgovornost dotadanih organa.

§ 114. - Organi i nadležstva, koji se ovim Ustavom ukidaju, ukoliko nisu do sada likvidirali, predaće svoje agende, arhive i inventar nadležnom ulema-medžlisu, koji će izvršiti potreban raspored i predaju nadležnim novim organima.

§ 115. - Za verske službenike koji do stupanja na snagu ovog Ustava primaju svoje prinadležnosti iz sretstava državnog budžeta pa po tom pređu na budžet Islamske verske zajednice, Država će naknaditi Islamskoj verskoj zajednici onaj deo penzijskih prinadležnosti koji odgovara službi do časa prevođenja tih službenika na budžet Islamske verske zajednice. Islamska verska zajednica će svojim budžetima predvideti kredite za penzijske prinadležnosti za ostatak službenog vremena, sve dok se to ne bude plaćalo iz sretstava penzijskog fonda.

§ 116. - Imami u Crnoj Gori koji su državni činovnici zadržavaju jednake prinadležnosti, a nova postavljenja na upražnjena mesta, vrše se po propisima ovoga Ustava.

§ 117. - Sva prava i dužnosti bivšeg Reis-ul-uleme za Bosnu i Hercegovinu i bivšeg Vrhovnog muftije za Srbiju i Crnu Goru, u pogledu njihove nadležnosti, koja su imali do donošenja Zakona o Islamskoj verskoj zajednici i ovog Ustava, prelaze na predsednika Ulema-medžlisa u Sarajevu i Skoplju, ukoliko nije ovim Ustavom drugačije propisano.

§ 118.- Izmene i dopune ovog Ustava donose oba vakufsko-mearifska veća većinom od dve trećine glasova, a Ministar pravde, pošto ih usvoji, podnosi ih Kralju na ozakonjenje.

§ 119. - Ovaj Ustav donelo je telo predviđeno § 22 Zakona o Islamskoj verskoj zajednici Kraljevine Jugoslavije od 31. januara 1930. godine, a stupa u život i dobija obaveznu snagu kad ga Kralj potpiše i kad se obnaroduje u "Službenim novinama".

Uredba o privremenoj organizaciji vlasti i poslova Islamske verske zajednice Kraljevine Jugoslavije od 5. februara 1930. god., Br. 10931-V-135, ostaje na snazi dok se u smislu ovih odredaba ovog Ustava ne izvrši obrazovanje novih organa i predaja poslova njima.

Uredba o vođenju matica rođenih, venčanih i umrlih muslimana, kao i Pravilnik za izvršenje ove Uredbe od 5. decembra 1927. g., VMBr. 6631, ostaju i dalje na snazi, utoliko ukoliko propisuju i ureduju vođenje matica rođenih, venčanih i umrlih muslimana.

Odredbe Uredbe o dodacima na skupoću, D. R. br. 88900, od 28. jula 1925. godine, koje se odnose na imame, gube snagu kad budu zamenjene odredbama Službene pragmatike, u smislu § 98 ovog Ustava.

Službene novine Br. 167. - LXIII od 25. jula, 1930. - II god.